

Konference k vědecké práci v armádě

Konference k vědecké práci v armádě byla odložena na duben příštího roku. Ve snaze dát možnost širokému okruhu čtenářů VM se vyjádřit k problémům vědecké práce v armádě otevíráme tuto rubriku. Zde budeme uveřejňovat diskusní příspěvky až do zahájení konference.

Materiálu jako podklad do diskuse je jistě dostatek (zvláštní číslo VM, příspěvky i v jiných VM 1961, proto očekáváme i Vaši účast.

K zvláštnímu číslu Vojenské mysli a k některým otázkám obsahového řízení vědecké práce

Plukovník doc. CSc. Jaroslav Mašek

Vydání zvláštního čísla Vojenské mysli, věnované vědecké práci v armádě, má vysoký význam nejen jako jedno z přípravných opatření pro chystanou konferenci o vědecké práci v armádě, ale i z toho důvodu, že bylo poprvé umožněno našim pracovníkům na stránkách našeho nejvyššího teoretického časopisu podat širší výklad problémů vědecké práce v naší armádě. Nebylo by reálné očekávat, že by jediné zvláštní číslo Vojenské mysli mohlo podat ucelený obraz o všech problémech vědecké práce v armádě, přesto i tak ukázalo nejzávažnější klady a nedostatky, jejich příčiny a naznačilo cesty, jakými by bylo možno vědeckou práci v armádě přiblížit úrovni soudobých potřeb.

I když do zvláštního čísla přispěli autoři z různých pracovišť a různého pracovního zaměření, vedli celou řadu svých názorů na organizaci, plánování, řízení a plnění úkolů vědecké práce jakož i využití jejich výsledků, přesto je příznačné, že se v hlavních zásadách a názorech shodli a nedošlo mezi nimi k zásadním rozporům. To mimo jiné svědčí také o tom, že vzrůstá počet příslušníků naší lidové armády, kteří se vážně zabývají problémy vědecké práce, správně chápou její význam a úlohu pro zvyšování všestranné připravenosti naší armády a obranyschopnosti naší země. Kladně je možno rovněž hodnotit i tu skutečnost, že v mnoha zveřejněných názorech se projevuje správné pochopení závěrů akti-

vu pořádaného HPS naší lidové armády k otázkám vědecké práce v r. 1958 k intenzivnějšímu využívání a aplikaci poznatků a zkušeností Československé akademie věd a ostatních resortů z organizace řízení a plnění úkolů vědecké práce. V tom je také určitá záruka toho, že spolu s využitím zkušeností Sovětské armády z oblasti vědecké práce se propracujeme k správným závěrům i v naší lidové armádě.

Správně byla podle našeho názoru v uveřejněných příspěvcích stanovena funkce a úloha pracovníků od vojsk ve vědecké práci. Bylo by velmi užitečné, kdyby tato velmi vážná otázka se stala předmětem jednání celoarmádní konference k otázkám vědecké práce. Její vyřešení v duchu příspěvků s. Průši, Kučery a Fládra by znamenalo další podstatné zkvalitnění vědecké práce v armádě, další její sepětí s potřebami a životem vojsk a daleko kvalitnější využití bohatých zkušeností a znalostí našich velitelů a příslušníků štábu ku prospěchu dalšího rozvoje vojenské teorie. Druhou stránkou problému účasti příslušníků od vojsk ve vědecké práci však je, že by ve zpracovatelských kolektivech řešících důležité úkoly vědecké práce v armádě zásadně neměli chybět pracovníci od vojsk, ať jsou tyto kolektivy zřízeny kdekoliv. Dosud tomu tak není, což zvlášť citelně postrádáme ve zpracovatelských kolektivech zřízených na VA AZ. Přirozeně jde nám o takové pracovníky, kteří jednak mají předpoklady pro

teoretickou práci a jimž budou pro jejich práci vytvořeny tak vhodné podmínky. Jsme toho názoru, že správné pochopení a realizace tohoto požadavku je silně odvislá od toho, jak se nám podaří probojovat správné pochopení významu a důležitosti vědecké práce pro zvyšování bojeschopnosti naší lidové armády zejména u příslušníků od vojsk.

Další poznámku bych chtěl zaměřit na otázku **zřizování samostatných vědeckých pracovišť**. V několika příspěvcích zvláštního čísla Vojenské mysli byla zdůrazněna nezbytnost zřizování zvláštních samostatných vědeckých pracovišť k řešení nejdůležitějších a nejobtížnějších vědeckých úkolů. Mnohostrannost, složitost i náročnost vědecké práce v soudobých podmínkách tento požadavek plně opravňuje. Všichni jistě s ním souhlasíme. Tomu také již z velké části odpovídá i skutečnost a existence řady vědeckých pracovišť v naší lidové armádě. Jde však o to, abychom měli plnou představu, co znamená zřízení a všestranné vybavení vědeckého pracoviště při soudobých nárocích vědecké práce, jak po stránce vybavení kvalitními vědeckými pracovníky, tak i po stránce jeho vybavení velmi nákladnými zařízeními, nezbytnými pro úspěšnou výzkumnou práci. Zde bychom chtěli upozornit na jednu osvědčenou dobrou zkušenost sovětských soudruhů, kteří problém zřizování samostatných vědeckých pracovišť velmi účinně a efektivně vyřešili tím, že tato pracoviště zřizují při katedrách vysokých vojenských škol a akademií. Tato vědecká pracoviště jsou organickou součástí uvedených katedr, přímo podřízena náčelníkovi katedry. Výhody tohoto řešení jsou značné a uvedeme pouze ty nejdůležitější:

- na katedrách vysokých vojenských škol a akademií jsou soustředěni pracovníci s vysokými teoretickými i praktickými znalostmi v převážné většině schopní tvůrčí vědecké práce;

- k zajištění kvalitní výuky na vysokých školách je ve většině přednášených předmětů zapotřebí nákladných zařízení, laboratoří apod. obdobných těm, kterých se používá k výzkumné práci v daném vědním oboru;

- na vysokých školách jsou soustředěny katedry základně teoretických, všeobecně technických i příbuzných předmětů specializací, které dávají dobré předpoklady pro kolektivní a komplexní řešení náročných vědeckých úkolů;

- aktivní spoluúčastí učitelů na řešení vědeckých úkolů roste jejich odborná pří-

pravenost, což se přirozeně přímo odráží i v kvalitě jejich výuky a přípravě mladých vysokoškolských kádřů. Z nich mnozí po skončení vysoké školy budou zapojeni do výzkumné práce;

- v neposlední řadě je třeba vidět, že na vysokých vojenských školách jsou velmi vhodné podmínky i pro zapojení široké masy schopných posluchačů do řešení dílčích úkolů vědecké práce.

Všechny výše uvedené důvody plně opravňují zřizování vědeckých pracovišť při katedrách vysokých škol. Ovšem vědecká pracoviště tvoří samostatnou složku kateder a jejich příslušníci nesou hlavní tíhu řešených úkolů. Učitelé kateder popřipadají i posluchači dané specializace jsou zapojováni do spolupráce na vědeckých úkolech úměrně jejich možnostem a podmínkám, které jsou jim v daném školním roce s ohledem na konkrétní učební úkoly vytvořeny.

Bylo by jisté na místě, abychom se i my nad tímto problémem zamysleli a posoudili, jak bychom tuto významnou zkušenost sovětských soudruhů mohli využít i v naší lidové armádě. Podmínky pro její specializaci jsou u nás všech, jde nyní jen o to, dosáhnout plného pochopení jak u funkcionářů odpovídajících za rozvoj vědecké práce v armádě a splnění vytyčených výzkumných úkolů, tak i u pracovníků vysokých vojenských škol.

*

Největší pozornosti z hlediska současného stupně rozvoje vědecké práce v naší lidové armádě si zasluhují otázky **obsahového řízení vědecké práce a vyřešení jednotného plánu vojenskovědecké a vědeckovýzkumné práce a otázky metodiky vědecké práce**. Je třeba přiznat, že uvedené problémy jsou v popředí zájmu našich pracovníků právem, protože právě v jejich úspěšném vyřešení a uvedení v život spatřujeme základní předpoklady dalšího rozvoje vědecké práce v naší armádě v souladu se vzrůstajícími požadavky na ni. Nejde o jednoduché problémy, proto pokládáme za vhodné právě na ně zaměřit pozornost našich pracovníků a právě k nim rozvinout na stránkách našich odborných časopisů diskuse, abychom mohli na připravované celarmádní konferenci k otázkám vědecké práce využít názorů širokého okruhu lidí.

I když zvláštní číslo Vojenské mysli přineslo řadu příspěvků zaměřených na řešení uvedených otázek, nemohlo podat jejich vyčerpávající výklad. Jistě přínosem jsou uvedené názory na **organizační zajištění obsahového řízení vědecké práce na všech stup-**

ních zveřejněné v článkách s. Průši a Kučery. Nezasvěcenému čtenáři se může zdát naneštěstí struktura řídících orgánů složitá a přebujelá, podle našeho názoru tomu tak není. Považujeme za značný klad to, že obsahové řízení důležitých vědeckých úkolů bude uloženo kolektivním orgánům, složeným jak z vedoucích funkcionářů zadavatelských složek, tak i z kvalifikovaných vědeckých pracovníků, kteří mají v daném vědním oboru nejširší a nehlubší znalosti a kromě toho bezpečně znají i vědeckou kapacitu a úroveň řešitelských pracovišť. Jedná se tak o možnost zabezpečit správné a operativní řízení a usměrňování řešení vědeckých úkolů v souladu s překotným rozvojem vědy a techniky, poznatků samotného vědního oboru, do jehož sféry daný úkol přináší, jakož i v souladu se stále se měnícími a vzrůstajícími požadavky soudobého vojenství a praxe vojsk.

Mezi vážné problémy obsahového řízení vědecké práce v naší armádě bezesporu patří vyřešení jednotného sladěného plánování vojenskovo-vědecké a vědeckovo-vědecké práce. Současný stav uvedeného problému a zveřejněné příspěvky ve zvláštním čísle, které jsou jeho obrazem, nás přesvědčují o tom, že i když v posledních dvou letech (od aktivu porádaného HPS k otázkám vědecké práce v r. 1958) se názory značně vyvíjely a bylo dosaženo lepšího chápání celého problému v komplexu, přesto se v realizaci správných zásad nijak pronikavě nepostupilo. Je pravdou, že v tom sehrály svoji úlohu různé kompetenční a organizační otázky, přesto máme za to, že rozhodující úlohu ve zdlouhavém řešení této vážné otázky obsahového řízení má ne zcela plně pochopení správného vzájemného poměru a vztahu jednotlivých složek a odvětví vojenské vědy. Proto pokládáme za vhodné a účelné na rozboru klasifikace vojenské vědy objasnit obsah jejich složek a odvětví, jakož i jejich vzájemný poměr, vztah a závislost. Zvláštní pozornost pak chceme věnovat vztahům vojenských technických věd k ostatním složkám a odvětvím vojenské vědy. Využijeme k tomu závěrů a názorů nejpopulárnějších, uveřejněných v knize „O sovětské vojenské vědě“, jejímiž autory jsou kandidát vojenských věd generál-major M. V. Smirnov, plukovníci S. N. Kozlov, I. S. Baz a P. A. Sidorov. Uvedená kniha byla vydána na závěr diskuse, která probíhala v Sovětské armádě po delší dobu na téma — obsah a předmět vojenské vědy. V jejích závěrech nacházíme také odpovědi na mnohé otázky, které se přímo týkají vojenských technických věd.

Tak podle názoru uvedených autorů zahrnuje sovětská vojenská věda, jakožto představitelka socialistické vojenské vědy vůbec, tyto hlavní základní součásti a odvětví:

1. obecnou teorii (obecné základy) vojenské vědy,
2. teorii vojenského umění,
3. vojenskohistorickou vědu,
4. teorii výcviku a výchovy vojsk,
5. vojenskou administrativu,
6. vojenskou geografii,
7. vojenskotechnické vědy.

Abychom mohli správně stanovit vzájemný vztah uvedených složek a odvětví, jejich vědeckou klasifikaci a tím i jejich skutečnou úlohu, místo a meze výzkumu různých jevů v rámci jednotné vojenské vědy, je třeba si stručně vysvětlit jejich obsah i předmět zkoumání.

Obecná teorie vojenské vědy tvoří základ vojenské vědy a má rozhodující význam pro celou vojenskou vědu. Jejími zásadami a závěry se řídí všechny ostatní součásti, odvětví a disciplíny vojenské vědy. Vychází bezprostředně z marxisticko-leninského učení o válce a armádě a řeší základní otázky, jako je charakter a ráz ozbrojeného zápasu, předmět a obsah vojenské vědy, její prameny, metodologie, klasifikace a studium jejích složek. Zkoumá a objasňuje obecné i specifické zákony ozbrojeného zápasu a určuje na základě poznání objektivních zákonů základní činitele, kteří určují dosažení vítězství ve válce. Určuje všem složkám vojenské vědy základní směry a charakter jejich zkoumání, vzájemnou závislost i spojitost mezi nimi a formuluje obecné zásady vojenské vědy.

Nejdůležitější součástí vojenské vědy je **teorie vojenského umění**. Řeší způsoby a formy válečných akcí různého měřítka, studuje podmínky příprav a vedení ozbrojeného zápasu na souši, moři a ve vzduchu včetně způsobů a forem partyzánského boje. Vojenské umění jako vědecká teorie se dělí na **strategii**, která zkoumá podmínky, přípravu a vedení války vcelku a jejích tážení, dále **operační umění**, které zkoumá přípravu a vedení operací všeho druhu a konečně **taktiku**, která se zabývá studiem boje. Dalšího vysvětlení jistě není třeba. Pozoruhodný je však poznatek, že vojenskému umění slouží celá řada vědních oborů, které zpracovávají speciální oblasti znalostí, bez nichž vojenské umění nemůže existovat a že do těchto oborů jsou zahrnuty

i vojenské technické vědy. V tomto zjištění je již naznačen vzájemný vztah a poměr vojenských technických věd k hlavní součásti vojenské vědy — teorii vojenského umění. Vedoucí určující úloha přináší teorii, což přeneseno do problematiky vědecké práce znamená, že určující úlohu má vojenskovo-vědecká práce vůči vědeckovýzkumné.

Další součástí vojenské vědy — **vojenská historická věda** studuje dějiny válek, dějiny vojenské vědy a vojenského umění, dějiny ozbrojených sil, výzbroje a bojové techniky, otázky vojenské historiografie a heuristiky. Základem vojenských dějin jsou dějiny válek. Na základě souhrnné studovaných materiálů odhaluje vojenská historická věda objektivní zákony vývoje ozbrojeného zápasu, určuje a vysvětluje sociální politické a válečné podmínky, které napomáhaly rozvoji těch či oněch válečných jevů a umožňuje vyvozovat závěry, které objektivní zákony ozbrojeného zápasu v minulosti si uchovávají sílu a význam i v soudobých podmínkách. Vojenská historiografie studuje vývoj vojenskohistorických znalostí v průběhu celé historie lidstva podle jednotlivých epoch, zemí a vojenskohistorických problémů. Vojenskohistorická heuristika se zabývá studiem, klasifikací a popisem různých vojenských historických pramenů, dokumentů a archivů, na jejichž základě pracují a rozvíjí se jednotlivé součásti vojenské historické vědy.

Teorie výcviku a výchovy vojsk se zabývá studiem a zpracováváním metod a forem výcviku a výchovy příslušníků ozbrojených sil a metod, forem a přípravy jednotek, útvarů a svazků, štábů i velitelského sboru. Je přímo spojena s obecnou teorií vojenské vědy, zejména s tou její částí, která se zabývá studiem a využíváním zákonitostí podmiňujících morálního ducha vojsk a výchovu jejich vysokých morálních kvalit i s vojenským uměním, které vytváří základní a řídicí zásady pro přípravu ozbrojených sil na vedení bojové činnosti v daných historických podmínkách. Jejím předmětem je studium a zpracování obecných principů organizace a praxe veškeré výcvikové a výchovné práce v ozbrojených silách, zásady vojenské pedagogiky, základy vojenského výcviku a metodiky výcviku a výchovy vojsk.

Vojenská administrativa je odvětvím vojenské vědy, které na základě požadavků vojenského umění a na podkladě ekonomických a politických možností země řeší teorii organizace a řízení ozbrojených sil státu. Základními problémy, kterými se vojenská administrativa zabývá jsou:

— rozpracování otázek organizace ozbrojených sil a vojenské správy,

— výzkum a řešení zásad pro doplňování ozbrojených sil a pro celkovou organizaci vojenské služby pro všechny příslušníky armády,

— výzkum a rozpracování otázek organizace života a služby u vojsk,

— mobilizace a demobilizace,

— vojskové hospodářství apod.

Vojenská geografie je dalším odvětvím vojenské vědy, které zkoumá soudobý stav politických, ekonomických, přírodních a vojenských podmínek různých zemí, válečtější a jednotlivých prostorů z hlediska jejich vlivu na přípravu a vedení válečných akcí a války vcelku. Ke svým závěrům využívá vojenská geografie údajů politické, hospodářské a fyzikální geografie, dále údaje sociálně politických, ekonomických a vojenských věd.

Poslední součástí vojenské vědy, ovšem ne co do významu a důležitosti, je početná skupina **vojenskotechnických věd**, jejichž význam díky současnému prudkému vývoji vědy, techniky a výroby neustále vzrůstá. Vyrůstající nasycenost soudobých armád i tou nejsložitější technikou je toho jasným důkazem. Jasným důkazem toho je i stoupající nasycenost armád inženýrsko-technickými kádry. Jestliže koncem Velké vlastenecké války Sovětského svazu připadala jedna plánovaná jednotka inženýrsko-technického sboru na 4,2 plánované jednotky velitelského sboru všech ozbrojených sil, pak začátkem roku 1959 připadala již pouze na 1,5 plánované jednotky. Je přirozené, že vzrůstající počet inženýrsko-technických kadrů v ozbrojených silách je nejen odrazem vzrůstajícího významu a množství bojové techniky v nich, ale je odrazem i zvyšujícího se významu vojenských technických věd při řešení problémů vojenské vědy jako celku, ale zejména i při řešení zásadních problémů teorie vojenského umění.

Vzhledem k tomu, že i u nás nejsou vyjasněny otázky vzájemné spojitosti a vztahu vojenských technických věd k vojenské vědě a k jejím jednotlivým součástem a odvětvím, z čehož pramení i nejasnosti a nedostatky v obsahovém usměrňování a řízení vědecké práce v naší armádě, věnujeme vysvětlení této otázky zvýšenou pozornost.

Existují i u nás nesprávné názory, že vojenskotechnické vědy, jsou jen vojenským aspektem příslušných civilních technických věd a nemají tudíž samostatný význam. Na

druhé straně existují názory, že vojensko-technické vědy jsou naprosto samostatnými vědami spojenými přímo s výrobou, takže nemají svoji místo v rámci vojenské vědy, která je vědou společenskou. Ani jeden ani druhý názor není správný.

Je známou skutečností, že v zájmu vojenské vědy se v soudobých podmínkách využívá výsledků všech věd. Zejména to platí pro technické vědy, které jsou přímo spojeny s teoretickým vypracováním, konstruováním, výrobou, obsluhou a exploatací nejrůznějších výzbroje, bojové techniky, munice, radiotechnických a jiných prostředků a zařízení zaváděných do ozbrojených sil. Vzájemně ničivý účinek a dosah soudobých bojových prostředků především jaderno-raketových zbraní podstatně zvýraznil i to, že výzbroj ozbrojených sil je jedním z rozhodujících činitelů války.

Proto také musí být vojenskotechnické vědy klasifikovány jako samostatné vědy, které jsou však součástí vojenské vědy a které se rozvíjejí na základě jejich požadavků.

Každá vojenskotechnická věda slouží vojenské vědě především pak vojenskému umění. Vzájemná závislost vojenského umění a vojenskotechnických věd spočívá v tom, že vojenskotechnické vědy využívajíce technickou a ekonomickou základnu země a technický pokrok výroby, vynalézají nové bojové prostředky, konstruují a vyrábějí je, zkoumají jejich možnosti a řeší technické způsoby jejich použití.

Na druhé straně vojenské umění zkoumá a řeší nové konkrétní způsoby jejich taktického, operačního i strategického použití. Zákonitý a velmi důležitý je zpětný vliv vojenského umění na vojenskotechnické vědy, aby vyřešily nové bojové prostředky, nebo přizpůsobily dosavadní novým způsobem použití. Vojenskotechnické vědy se tedy vyvíjejí v souvislosti s celkovým vývojem vojenské vědy a všech jejích součástí, jakož i v souvislosti s vývojem ostatních věd a techniky výroby. Při tom vývoj vojenskotechnických věd je do určité míry samostatný na základě celkového vývoje lidských znalostí.

Je třeba zdůraznit, že vojenskotechnické vědy zkoumají a řeší nejen problémy výzbroje, ale řeší také otázky její hromadné výroby.

Vojenská věda je tedy díky vojenskotechnickým vědám přímo spojená s vědou a technikou v celku, s technikou a úrovní výroby a s technickým vývojem národního

hospodářství země, to vytváří podmínky pro to, aby vojenská věda byla neustále na úrovni svých úkolů a dovedla využít všech úspěchů vědy a techniky. Vojenskotechnické vědy zahrnují v sobě značný počet věd, které se rozvíjejí ve spojitosti s celkovým vývojem vědy a techniky, výrobních sil, vlastní vojenské vědy a všech jejích součástí a odvětví. Slouží všem druhům ozbrojených sil a neobejde se bez nich jediná součást vojenské vědy, zejména pak teorie vojenského umění.

Technická vybavenost soudobých ozbrojených sil a celkový vývoj mění stále víc charakter samotné vojenské vědy, která se stále, čím dále tím více, technizuje. Vývoj vojenství jasně naznačuje, že dnešní velitelé stále více musí v sobě slučovat v harmonické jednotě obě stránky — velitelskou a inženýrsko-technickou. A právě tato okolnost nutí vojenskou vědu, aby prostřednictvím vojenskotechnických věd řešila problémy zvládnutí nezbytné techniky veliteli a současně jim pomáhala i v tom, aby mohli cvičit své podřízené v jejím dokonalém ovládnutí a zavedeném řídit její používání za všech situací.

Tolik k obsahu a klasifikaci jednotlivých součástí a odvětví vojenské vědy a jejich vzájemnému vztahu a spojitosti.

Věnovali jsme rozboru uvedeného problému a zejména vysvětlení postavení vojenskotechnických věd v celkovém rámci vojenské vědy záměrně takovou pozornost, protože chceme dokázat naprostou nutnost jednotek obsahového usměrňování, plánování a řízení vojenskovědecké a vědeckovýzkumné práce v naší armádě. Právě stále stoupající význam vojenskotechnických věd pro úspěšný rozvoj vojenské vědy v celku i všech jejích součástí a odvětví, tento požadavek zdůrazňuje. Z rozboru výše uvedených otázek také vyplývá i vzájemný poměr plánovaných úkolů vojenskovědecké a vědeckovýzkumné práce, kde z hlediska celkových cílů vojenské vědy je přisouzena určitá priorita vojenskovědecké práci.

Poslední otázkou, o níž bych se chtěl zmínit je metodika vědecké práce. Je jistě pravda, že úroveň jejího zvládnutí především našimi vojenskovědeckými pracovníky je dosud nízká. Ani zvláštní číslo Vojenské mysli nijak podstatně problémy metodiky vojenskovědecké práce neřeší a ani řešit nemůže. Přesto články s. Litery, Knotka, Kodriše a Průši přinášejí některé dobré a hodnotné poznatky související s metodikou vojenskovědecké práce. Jistě bude v údobí do připravované konference k otáz-

kám vědecké práce uveřejněn na stránkách našich vojenských odborných časopisů přispěvek k dalšímu obohacení a rozvoji metodiky vojenskovoeděcké práce. Kromě toho, byla již uveřejněna řada prací zejména na stránkách časopisů Vojenství, které metodiku objasňují a pro zájemce jsou k dispozici dobré zkušenosti z metodiky vědecké práce z civilních věd. Kromě toho byly vydány MNO některé služební pomůcky jako překlad sovětské publikace „Metodika vojenskovoeděckého zkoumání“ (v r. 1960), které metodiku vojenskovoeděcké práce osvětluje. Dále byla zavedena do praktické činnosti taková účinná opatření jako je anotační a oponentní řízení, která znamenají v metodice vědecké práce značný přínos. I když je pravda, že dosud u nás není vypracována ucelená pomůcka, která by pomáhala našim vojenskovoeděckým pracovníkům osvojit si základní praktické návyky správné metodiky vojenskovoeděcké práce, přesto jsem toho názoru, že existující pomůcky a publikace mohou dobře posloužit jako úvod do metodiky vědecké práce. Zejména pro naše vědecké pracovníky, u nichž k úspěšné vědecké práci je nutno splnit základní požadavek vysoké ideologické vyspělosti a zvládnutí dialektického materialismu, by otázka metodiky vědecké práce neměla být tak složitou záležitostí. Přitom je nutno zdůraznit, hlavní zkušenosti a pevné návyky v metodice vědecké práce je možno trvale získat v samotném procesu vojenskovoeděckého zkoumání, tj. aktivní účasti na řešení úkolů vojenskovoeděcké práce.

Přes to pokládám za účelné se zmínit o jednom takovém metodickém nedostatku, kterého se naši vojenskovoeděčtí pracovníci dopouštějí — že se pouští do řešení úkolů bez znalosti současného stavu řešení zadaného problému. Pak se často pracně pracovávají a dojdou k výsledkům a závěrům, které již byly na jiném pracovišti dosaženy. I když je někdy tímto nedostatkem vinen zadavatel úkolu, který nedodá řešitelskému pracovišti všechny dosažitelné podklady, které má k dispozici, nejčastěji si však zavinují tuto situaci řešitelská pracoviště sama, protože neznají všechny možnosti, jak co nejefektivněji získat ucelený přehled materiálů o řešeném problému. Je nemyšlitelné, aby každé řešitelské pracoviště si dělalo literární průzkum samo, jednak proto, že nemůže mít k dispozici veškerou literaturu daného vědního oboru, jednak proto, že by to nebylo nejúčelnější využití vědeckých pracovníků, kteří by na pomocných pracích zbytečně ztráceli mnoho ča-

su. Proto jsou k tomuto cíli zřizována různá oborová a informační střediska.

Mezi nimi bylo před krátkým časem zřízeno i Vojenskovoeděcké informační středisko při Vojenské akademii Antonína Zápotockého v Brně. Posláním tohoto střediska je celožurnální a jeho hlavním úkolem je plnit dokumentační službu, provádět literární průzkum, případně zpracovávat anotační záznamy různých publikací a knih pro potřeby pracovišť řešících celožurnální vojenskovoeděcké úkoly. Kromě toho Vojenskovoeděcké informační středisko vydává jednou měsíčně informační zpravodaj, v němž zveřejňuje nejnovější zahraniční práce z oboru vojenských věd, jednou za 2 měsíce vydává dokumentační zpravodaj, v němž uveřejňuje zpracovanou dokumentaci nej důležitější vojenskovoeděcké literatury a publikací vydaných v té době. A konečně jednou za 3 měsíce vydává informační monografický sborník překladů na aktuální témata vojenskovoeděcké práce. Kromě těchto hlavních úkolů je Vojenskovoeděcké informační středisko schopno na požádání pořizovat překlady, případně zpracovávat bibliografie z oboru vojenských věd buď podle problémů vojenskovoeděcké práce nebo podle časopisů a publikací. Středisko dokumentuje celkem asi 140 časopisů a publikací, z čehož je možno si udělat přehled o rozsahu jeho práce. Vzhledem k tomu, že jde o středisko celožurnální, které má však v současné době, vzhledem ke kádrovému obsazení omezené možnosti, je možno klást na něj požadavky jediné tehdy, řeší-li žadatel úkol, který je v plánu MNO. Žadatelé z pracovišť mimo VA AZ kromě toho musí svoje požadavky předkládat cestou MNO-GS/OS-VVO. Velmi důležité a potřebné je klást požadavky s dostatečným předstihem, protože úkony, které středisko plní, vyžadují k úspěšnému zvládnutí hodně času.

Je jisté ještě celá řada zajímavých otázek, které by měly být na stránkách našich vojenských odborných časopisů publikovány a diskutovány ještě před uspořádáním konference k otázkám vědecké práce. Čím více otevřenějších názorů se střetne v diskusi, tím větší naděje na úspěch může konference mít.

Podle našeho názoru by bylo velmi žádoucí diskutovat hlavně k těmto otázkám:

— obsahové řízení vědecké práce v armádě, zejména jednotné plánování a řízení vojenskovoeděcké a vědeckovýzkumné práce;

— rozpracování metodiky práce jednot-

livých řídících a výkonných orgánů ve vědecké práci;

— praktické poznatky z metodiky vojenskovo-vedecké práce;

— zabezpečení vhodných podmínek pro vědeckou práci na různých typech pracovišť v naší lidové armádě a podíl příslušníků od vojsk na obsahovém řízení i zpra-

cování úkolů vojenskovo-vedecké a vědeckovýzkumné práce;

— metodika stavby, plánování a řešení komplexních a stěžejních vědeckých úkolů v čs. lidové armádě;

— zapojení pracovníků a pracovišť čs. lidové armády do plnění úkolů státního plánu výzkumu.

To jsou některé poznatky k uveřejněným článkům ve zvláštním čísle Vojenské mysli a k dalším závažným problémům vědecké práce v naší lidové armádě, o nichž si myslíme, že by se mělo diskutovat a jednat jak na stránkách našich odborných časopisů, tak i na připravované konferenci k otázkám vědecké práce.